

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B.: Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor het examen economie 1 HAVO kunnen maximaal 57 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

■ Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om
- vakbonden
 - en werkgevers(verenigingen)

1

1

Maximumscore 2

- 2 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $€3.285 - €3.014 = €271$

Opmerking

Uitsluitend 2 of 0 punten toekennen.

Maximumscore 2

- 3 krappe arbeidsmarkt
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat een korte carrièrelijn werken in het onderwijs financieel aantrekkelijker maakt zodat het aanbod van docenten kan toenemen (hetgeen zichtbaar nodig wordt gevonden).

Maximumscore 2

- 4 uitspraak 1 onjuist
uitspraak 2 onjuist

■ Opgave 2

Maximumscore 2

- 5 32
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
(Het gaat om 60% van de mensen, dus tot en met de derde inkomensgroep zodat) het cumulatieve percentage inkomen bedraagt: $5 + 11 + 16 = 32$.

Maximumscore 2

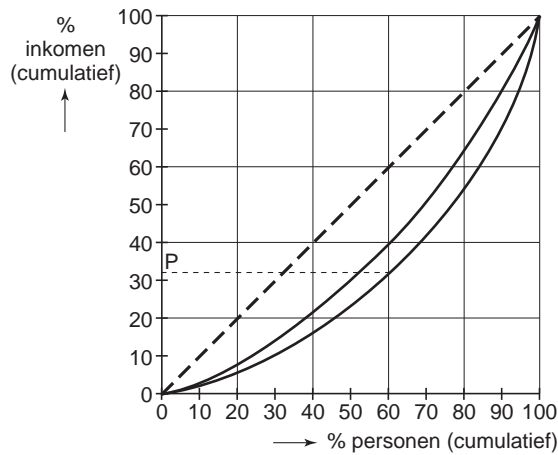
- 6 nee
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat personen in de hoogste inkomensgroep (gemiddeld) $9 \times$ zo veel verdienen als personen in de laagste inkomensgroep.

Maximumscore 2

- 7 bij (1) gelijk
bij (2) ongelijk
bij (3) nivellering

Voor elke fout

-1

Maximumscore 18 **Opgave 3****Maximumscore 2**9 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- De koersstijging van de euro is: $\frac{1,08 - 0,86}{0,86} \times 100\% = 25,58\%$ 1
- De koersdaling van de dollar is: $100 - \frac{100}{1,2558} = 20,4\%$ 1

*Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 2**10 alle drie

Voor elk niet genoemd citaat

-1**Maximumscore 3**

11 uitspraak 1 onjuist
 uitspraak 2 juist
 uitspraak 3 onjuist
 uitspraak 4 onjuist

Indien 3 van de 4 juist

2

Indien 1 of 2 van de 4 juist

1

Opgave 4**Maximumscore 2**

- 12 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$14.285 \times \text{€}70 \quad \text{€ } 999.950,00$$

$$14.285 \times 790 \times \text{€}0,15 \quad \underline{\text{€}1.692.772,50}$$

$$\text{totaal} \quad \text{€}2.692.722,50$$

Maximumscore 2

- 13 het voorstel van Zelfstandig Udenoord
Uit de verklaring moet blijken dat bij een tariefsverhoging de hoeveelheid GFT-afval meer afneemt dan de hoeveelheid restafval.

Opmerking

Ook goed rekenen indien de verklaring is gegeven met behulp van een berekening.

Maximumscore 2

- 14 het voorstel van Udenoordse Belangen
Uit de verklaring moet blijken dat bij een tariefsverhoging de hoeveelheid restafval (relatief) minder sterk afneemt dan het tarief stijgt, waardoor de gemeente een hoger bedrag voor het restafval ontvangt.

Opmerking

Ook goed rekenen indien de verklaring is gegeven met behulp van een berekening.

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 15 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{60}{175} \times \$ 0,98 = \$ 0,34$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 1

- 16 grafiek 2

Maximumscore 2

- 17 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een hogere toegevoegde waarde betekent dat de koffieteelt de daarbij betrokkenen een hoger inkomen oplevert.

Opgave 6**Maximumscore 2**

- 18 kleiner
Uit de verklaring moet blijken dat de nominale CAO-loonstijging in beide gevallen gelijk is maar dat in de aangepaste voorspelling de prijzen meer stijgen dan in de oorspronkelijke voorspelling.

Maximumscore 2

- 19 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de lagere groei van het nationale product / de grotere afname van de werkgelegenheid tot lagere inkomens leidt waardoor de opbrengst van de inkomstenbelasting daalt.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de lagere groei van de consumptieve bestedingen tot afname van indirecte belastingen (accijns, BTW, invoerrechten) leidt.

Maximumscore 2

- 20 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de ontvangers van de overdrachten er in inkomen op achteruitgaan en dus minder kunnen besteden waardoor bedrijven minder gaan produceren en minder mensen nodig hebben.

Maximumscore 2

- 21 uitspraak 1 juist
uitspraak 2 juist

Opgave 7**Maximumscore 2**

- 22 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
$$\frac{109,8}{104,2} \times 100 = 105,4 \rightarrow 5,4\%$$

Voor het antwoord: $109,8 - 104,2 = 5,6$

0

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 23 • bij kosteninflatie
Een voorbeeld van een juiste uitleg is:
Een uitleg waaruit blijkt dat de invoering van de euro met extra kosten gepaard gaat die in de verkoopprijs worden doorberekend.
- bij winstinflatie
Een voorbeeld van een juiste uitleg is:
Een uitleg waaruit blijkt dat ondernemers de invoering van de euro gebruiken om hun winstmarge te verhogen.
 - bij bestedingsinflatie
Een voorbeeld van een juiste uitleg is:
Een uitleg waaruit blijkt dat na de invoering van de euro de prijzen erg laag leken hetgeen de consumenten tot extra uitgaven aanzette.

Maximumscore 1

- 24 Dagelijks zijn ... te registreren.

Maximumscore 1

- 25 De samenstelling ... van de CPI.

Maximumscore 2

- 26 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de journalist en het CBS verschillende goederenpakketten hanteren.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de journalist en het CBS verschillende wegingsfactoren hanteren.

Opgave 8**Maximumscore 2**

- 27 de nominale lonen
Uit de verklaring moet blijken dat de reële lonen dalen.

Maximumscore 2

- 28 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de stijging van de arbeidsproductiviteit groter is dan de stijging van de lonen.

Maximumscore 2

- 29 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de lagere loonkosten per eenheid product de bedrijven ruimte biedt de prijzen te verlagen.

Maximumscore 2

- 30 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat door versterking van de internationale concurrentiepositie de export / productie kan toenemen zodat de vraag naar arbeid stijgt.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.
Zend de gegevens uiterlijk op 24 juni naar de Citogroep.

Einde